

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Darinou Michorovou v právní věci

žalobce: **V. S.**, narozeného dne X,
státní příslušnost: Ukrajina,
v ČR bytem X,

zastoupeného JUDr. Mgr. Uljanou Bondarevskou Kurivčakovou,
advokátkou,

UNITED LEGAL PARTNERS s. r. o., advokátní kancelář,
sídlem U Prašné brány 1079/3, 110 00 Praha 1,

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7,

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 27. 1. 2026, zaevidované žalovaným pod čj. OAM-308055/DO-2026,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobci vrátil dne 27. 1. 2026 z důvodu nepřijatelnosti jeho žádosti o poskytnutí dočasné ochrany, zaevidovanou pod čj. OAM-308055/DO-2026, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu obnovit stav před vrácením jeho žádosti o poskytnutí dočasné ochrany ze dne 27. 1. 2026, zaevidované pod čj. OAM-308055/DO-2026.

- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 18.404,10 Kč, k rukám JUDr. Mgr. Uljany Bondarevské Kurivčakové, advokátky, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce je státním občanem Ukrajiny a od října 2023 pobýval v ČR na základě povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany. V prosinci 2025 žalovaný žalobci toto povolení k pobytu zrušil. Žalobce proto podal dne 27. 1. 2026 novou žádost o dočasnou ochranu, evidovanou žalovaným pod čj. OAM-308055/DO-2026, kterou však žalovaný vrátil jako nepřijatelnou, kdy jako důvod nepřijatelnosti označil skutečnost, že žalobce je nebo byl držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě Evropské unie (EU) nebo Schengenského prostoru (Polsko), a bylo učiněno prohlášení podle § 3 odst. 3 lex Ukrajina.
2. Vrácení žádosti jako nepřijatelné žalobce považoval za nezákonný zásah, proto se podanou žalobou nyní domáhá vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval nezákonnost zásahu a přikázal mu obnovit stav před vrácením žádosti.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce uvedl, že do ČR přicestoval v říjnu 2023, a byla mu bez jakýchkoliv komplikací udělena dočasná ochrana, která mu byla stejně tak opakovaně prodlužována. Živí se jako řidič kamionové dopravy, může proto být obtížné jej zastihnout v místě hlášeného pobytu. Dne 28. 12. 2025 jej žalovaný e-mailem informoval, že mu zrušil oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, stejně jako dalším zaměstnancům jeho zaměstnavatele v obdobné situaci. Důvodem zrušení měla být pobytová kontrola, při níž nebyl žalobce na své hlášené adrese zastížen. Společně s tím mu bylo doporučeno podat novou žádost o dočasnou ochranu. To učinili jak jeho kolegové, tak žalobce, ovšem pouze jemu žalovaný žádost vrátil jako nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina. Již postup, kdy je dočasná ochrana zrušena na základě jediné pobytové kontroly, je podle žalobce krajně problematický a neobhajitelný. Navíc tím byla i přerušena kontinuita pobytu, nezbytná pro vyjádření zájmu o zvláštní dlouhodobý pobyt podle § 7o lex Ukrajina.
4. Dále žalobce s poukazem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie (SDEU) ze dne 27. 2. 2025 ve věci C-753/23 *Krasiliva* (dále jen „rozsudek *Krasiliva*“) zmínil, že žaloba je přípustná, a to i když ji § 5 odst. 2 lex Ukrajina vylučuje. Má za to, že závěry citovaného rozsudku lze vztáhnout i na případy, kdy osoba v jiné členské zemi dočasnou ochranu obdržela, a to s poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (NSS), zejména rozsudek ze dne 3. 4. 2025, čj. 1 Azs 174/2024-42. NSS přitom vyšel z toho, že je rozdíl mezi obecným režimem předpokládaným směrnicí o dočasné ochraně, a režimem zavedeným speciálně pro ukrajinské uprchlíky prováděcím rozhodnutím Rady č. 2022/382, neboť ve druhém jmenovaném případě je občanům Ukrajiny umožněno si hostitelský stát, v němž o pobytové oprávnění požádají, vybrat. Není tak možné využít vyrovnávací mechanismy podle uvedené směrnice. NSS je podle žalobce dále přesvědčen, že právo zvolit si členský stát, v němž budou dočasnou ochranu požívat, nutně zahrnuje i právo se mezi nimi přemístit, a to s poukazem na vyloučení čl. 11 směrnice o dočasné ochraně, který jinak předpokládá nucené navracení uprchlíků do hostitelského členského státu.
5. Žalobce si je vědom, že nyní použitý důvod nepřijatelnosti žádosti se opírá o nově zavedené ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina, podmíněné oznámením podle § 3 odst. 3 téhož zákona. Tento úkon žalovaný učinil již 25. 8. 2025, nicméně v té době ještě nebyla daná úprava umožňující takové oznámení k Evropské komisi učinit platná ani účinná, k tomu došlo teprve 2. 9. 2025. Dle názoru žalobce žalovaný navíc neměl zákonné zmocnění

k odeslání oznámení a obsah tohoto oznámení ani nesplňuje minimální standardy, které lze od tohoto úkonu očekávat. Oznámení je tak *ex nunc* neúčinné a v rozporu se základními zásadami právního státu. Není navíc jasné, z čeho žalovaný dovodil, že jsou kapacity vyčerpány, k příslušnému oznámení nebyl doložen žádný podklad. Žalovaný ani nepostupuje fakultativně tak, jak to prezentoval v oznámení Evropské komisi, ale automaticky bez ohledu na konkrétní skutkové okolnosti. To je zjevné zejména v případě žalobce, který dočasnou ochranu v ČR požíval skoro 2 roky, byla mu opakovaně prodlužována, a zároveň nemá povědomí o tom, že by měl toto pobytové oprávnění uděleno v jiném členském státě. Bylo mu sice přiděleno číslo PESEL v Polsku, ale orgány tohoto státu mu sdělily, že jeho pobytové oprávnění tam zaniklo. Nově zavedený důvod nepřijatelnosti žádosti tak nemůže ve světle judikatury SDEU a NSS obstát. Žalobce k tomu poukázal na závěry zdejšího soudu v rozsudku ze dne 15. 12. 2025, čj. 5 A 112/2025-34.

6. Ačkoli NSS opakovaně a zcela jednoznačně vyložil, jak mají správní orgány postupovat v případech žadatelů dříve požívajících dočasné ochrany v jiném členském státě, žalovaný tuto judikaturu setrvale ignoruje a setrvává na vlastní improvizované interpretaci unijního práva. NSS v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, čj. 1 Azs 174/2024-42, poskytl zcela detailní návod, podle něž jsou správní orgány povinny postupovat. Žalovaný musí vyvinout alespoň minimální úsilí k tomu, aby se podle závazné judikatury ve své činnosti zařídil. Pokud by namítl, že je na místě položit SDEU předběžnou otázku, má žalobce za to, že použité ustanovení má stejnou podstatu jako ta, která již byla v judikatuře řešena. Za těchto okolností převažuje zájem na ochraně veřejných subjektivních práv. Žalobce s odkazem na již citovaný rozsudek NSS, čj. 5 A 112/2025-34, zdůraznil, že dočasná ochrana je oprávněným osobám udělena již prováděcím rozhodnutím Rady hromadně; na národní úrovni pak „udělení“ představuje toliko poskytnutí dílčích práv takovým osobám.
7. Žalobce k žalobě přiložil doklad o zajištění ubytování, plnou moc pro zástupce ubytovatele k vystavování těchto potvrzení, e-mail žalovaného o zrušení dočasné ochrany ze dne 28. 12. 2025, a o nutnosti dostavit se osobně na jeho pracoviště ze dne 23. 1. 2026, pracovní smlouvu, fotokopie cestovního pasu, listinu v polštině „Powiadomienie o nadaniu numeru PESEL“ ze dne 5. 9. 2023 a vrácenou žádost o poskytnutí dočasné ochrany ze dne 27. 1. 2026. Později ještě soudu zaslal přeložené osvědčení z registru PESEL o změně stavu ke dni 5. 10. 2023.
8. Žalobce navrhl, aby soud konstatoval nezákonnost zásahu žalovaného a přikázal mu obnovit stav před vrácením žádosti.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný s žalobou nesouhlasil a uvedl, že postupoval v souladu se zákonem. Žalobce požádal o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v Polsku, kde mu bylo toto povolení též vydáno, a figuruje v platformě pro výměnu informací (Temporary Protection Platform, TPP) jako bývalý držitel dočasné ochrany v tomto státě. Není rozhodné, proč je status neaktivní, důležité je, že toto pobytové oprávnění v jiném členském státě získal. Dále žalovaný uvedl, že v souladu s § 3 odst. 3 lex Ukrajina odeslal Evropské komisi oznámení o vyčerpání kapacit, a zveřejnil jej rovněž na svých internetových stránkách. Žádost proto byla jako nepřijatelná vyhodnocena podle § 5 odst. 1 písm. f) tohoto zákona správně. Odkázal přitom na preambuli prováděcího rozhodnutí Rady č. 2025/1460, jímž se dočasná ochrana prodlužuje, a z něž má plynout, že smyslem nikdy nebylo vyloučit čl. 11 směrnice o dočasné ochraně. Žalovanému je judikatura správních soudů známa, avšak má za to, že by mělo být postaveno najisto, zda je uvedené ustanovení skutečně v rozporu s unijním právem,

neboť k němu se SDEU v rozsudku *Krasiliva* přímo nevyjádřil. Navrhl proto položení předběžné otázky k SDEU.

10. Obecně má však žalovaný za to, že § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina není v rozporu s právem EU. S poukazem na rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2025, čj. 1 Azs 174/2024-42, uvedl, že z unijního práva neplyne osobám, které dočasné ochrany požívají v jiném členském státě, právo na vydání téhož pobytového oprávnění i v jiné zemi. Ze směrnice o dočasné ochraně neplyne toto právo ani implicitně, takový postup se omezuje na určité přesně dané případy. Je otázka, zda právo sekundárního pohybu plyne jen z toho, že se členské státy rozhodly neaplikovat její čl. 11 směrnice. Taková dohoda je pouze politická, nemá účinky, pokud směrnice sama toto právo nezakládá. Pokud je dovozováno něco jiného, jde o nepřípustné dotváření práva. Žalovaný odkázal na recitály k prováděcímu rozhodnutí Rady č. 1460/2025, z nichž plyne, že žádost osoby požívající dočasnou ochranu má být zamítnuta (ve smyslu negativně posouzena) a pro členský stát neplyne povinnost ji akceptovat. Druhotný pohyb osob s udělenou dočasnou ochranou není žádoucí.
11. Ke svému vyjádření žalovaný přiložil rozhodnutí Landratsamt Erzgebirgskreis (Okresní úřad Krušné hory) ze dne 14. 11. 2025, čj. 103.1/25-350-20251490/LiS (dále jen „rozhodnutí Okresního úřadu Krušné hory“), úředně přeložené z německého jazyka, jímž měla být v obdobné situaci zamítnuta žádost žadatelky o udělení dočasné ochrany v Německu s tím, že se má vrátit do ČR, kde jí byl tento druh pobytového oprávnění udělen.
12. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce

13. Žalobce reagoval na vyjádření žalovaného replikou ze dne 11. 3. 2026. Dle jeho názoru vyjádření žalovaného nepřináší žádné nové skutečnosti a spíš potvrzuje jeho formalistický postup při aplikaci § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina. Žalovaný mechanicky vychází z pouhé existence historického záznamu o udělení dočasné ochrany v jiném členském státě, aniž by zkoumal, zda žalobce v době podání žádosti tato práva fakticky požíval. V této souvislosti žalobce uvedl, že jeho status v Polsku byl již v roce 2023 ukončen, a i v evropské platformě je veden jako „inactive“.
14. Žalobce zopakoval, že argumentace žalovaného odkazující na oznámení o riziku vyčerpání kapacit neprokazuje, že by skutečně existovaly důvody pro odmítání žádostí bez individuálního posouzení. Podle žalobce tento dokument neobsahuje konkrétní údaje a byl navíc odeslán ještě před účinností relevantní právní úpravy, což již bylo reflektováno i judikaturou NSS.
15. K odkazu žalovaného na rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-753/23 žalobce namítl, že SDEU nemohl posoudit soulad § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina, neboť toto ustanovení tehdy nebylo účinné. Podle žalobce žalovaný nesprávně vyvozuje závěry z rozhodnutí, které se na danou právní úpravu nemohlo vztahovat. Žalobce rovněž poukázal na závěry NSS, které již dříve zdůraznily nutnost individuálního posouzení žádostí.
16. Žalobce za nepřipadnou považoval i argumentaci žalovaného odkazující na individuální rozhodnutí zahraničního správního orgánu, neboť takové rozhodnutí nemá žádnou závaznost ani relevanci pro aplikaci českého práva. Podle žalobce žalovaný přikládá tomuto rozhodnutí větší význam než závěrům domácí judikatury.

17. Ve vztahu k prováděcímu rozhodnutí Rady (EU) 2025/1460 žalobce uvedl, že z jeho recitálů nelze dovodit zákaz postupného čerpání dočasné ochrany v různých členských státech. Odkázal na judikaturu NSS, podle níž uvedená úprava brání pouze paralelnímu čerpání, nikoli změně státu pobytu.
18. K návrhu žalovaného na položení předběžné otázky SDEU žalobce uvedl, že pro takový postup není důvod, neboť rozhodnutí v projednávané věci závisí primárně na posouzení skutkových okolností, nikoli na výkladu unijního práva. Zdůraznil, že žalovaný svou otázku formuloval čistě na základě formální existence historického záznamu, aniž by zohledňoval faktické užívání práv spojených s dočasnou ochranou. Žalobce nadále setrval na své žalobě.
19. Žalobce taktéž podal dne 11. 3. 2026 návrh na vydání předběžného opatření spočívající v uložení povinnosti žalovanému strpět pobyt žalobce na území ČR po dobu řízení o žalobě žalobce na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného vedeného před Městským soudem v Praze. Tento návrh učinil s ohledem na blížící se konec 90denní lhůty oprávnění žalobce pobývat na území ČR v rámci bezvízového styku (do 22. 3. 2026), a to s odkazem na závěry NSS v rozsudku ze dne 16. 2. 2024, čj. 4 Azs 3/2024-37.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal tvrzený zásah v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.). Soud ve věci rozhodl bez jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož žalobce i žalovaný vyjádřili s takovým vyřízením věci souhlas. Ani soud sám neshledal potřebu provádět důkazy nad rámec předloženého správního spisu. Soud při svém rozhodování primárně vycházel z tiskopisu žádosti o dočasnou ochranu, kterou žalobce podal a kterou mu žalovaný vrátil. Obsah tohoto dokumentu je účastníkům řízení z povahy věci dobře znám a není mezi nimi sporný. Posouzení důvodnosti žaloby tak závisí na zodpovězení právní otázky.
21. Žaloba je včasná a přípustná (viz bod [26] rozsudku NSS ze dne 3. 4. 2025, čj. 1 Azs 174/2024-42).
22. Návrhy důkazů v podobě listin předložených žalobcem soud neprováděl z důvodu jejich nadbytečnosti, resp. z důvodu, že vyplývaly z předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009 čj. 9 Afs 8/2008-117). Pokud jde o rozhodnutí Okresního úřadu Krušné hory doložené žalovaným, má soud za to, že se takový důkazní návrh nevztahuje k projednávané věci, neboť jím žalovaný dokládá postup jiného členského státu, avšak bez kontextu tamní právní úpravy a správní praxe, pouze v jednom individuálním případě. Rozhodnutí orgánů cizích států přitom nejsou pro soud jakkoliv závazná.
23. Žaloba je důvodná.
24. Při posouzení žaloby soud vycházel z následujících ustanovení právních předpisů.
25. Podle § 3 odst. 3 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „lex Ukrajina“) [m]inisterstvo vnitra zašle Evropské komisi oznámení o riziku vyčerpání kapacit pro zvládnutí následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob. Oznámení podle věty první zveřejní Ministerstvo vnitra na svých internetových stránkách.

26. Podle § 5 odst. 1 lex Ukrajina *[ž]ádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže:*
- c) *je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,*
 - d) *je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie,*
 - f) *je podána cizincem, který je nebo byl držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě Evropské unie nebo státě uplatňujícím Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu, poté, co Ministerstvo vnitra Evropské komisi zaslalo oznámení podle § 3 odst. 3.*
27. Podle čl. 25 odst. 1 směrnice Rady č. 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“) *[č]lenské státy přijímají osoby oprávněné požadovat dočasnou ochranu v duchu solidarity Společenství. Vyjádří číselně nebo v obecných rysech, jaká je jejich kapacita pro přijetí těchto osob. Tyto informace se zařadí do rozhodnutí Rady uvedeného v článku 5. Po přijetí tohoto rozhodnutí mohou členské státy prostřednictvím oznámení Radě a Komisi oznámit další kapacity pro přijetí. Tyto informace se bez prodlení předají UNHCR.*
28. Podle čl. 25 odst. 3 směrnice o dočasné ochraně *[p]okud počet osob oprávněných požadovat dočasnou ochranu překročí v důsledku náhlého a hromadného přílivu kapacitu pro přijetí uvedenou v odstavci 1, posoudí Rada neprodleně situaci a přijme vhodná opatření včetně doporučení, aby daným členským státům byla poskytnuta další pomoc.*
29. Podmínky, za nichž bude žaloba proti nezákonnému zásahu důvodná, vymezuje konstantní judikatura správních soudů. Podle rozsudku NSS ze dne 17. 3. 2008, čj. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS platí, že „[o]chrana podle § 82 a násl. s. ř. s. je důvodná tehdy, jsou-li – a to kumulativně, tedy zároveň – splněny následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením (zásahem ‘správního orgánu v širším smyslu’ správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt’ jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.“
30. V posuzované věci jsou zjevně splněny první, druhá, a pátá podmínka. Vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jeho práv, a to bez ohledu na to, že mu byla již v minulosti dočasná ochrana udělena v jiném členském státě EU. Jde-li o hodnocení tohoto úkonu, lze vyjít z existující judikatury, podle které bránění v podání žádosti či její nepřijetí mohou představovat nezákonný zásah (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017, čj. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS). Čtvrtá podmínka testu je taktéž splněna. Zbývá tedy posoudit třetí podmínku, tj. zda postup žalovaného spočívající ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci jako nepřijatelné, byl nezákonný.
31. Klíčovou otázkou je, zda žalovaný použil institut nepřijatelnosti žádosti dle § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina v rozporu s právem EU, či nikoli. Na tento důvod nepřijatelnosti je třeba nahlížet ve smyslu dosavadní judikatury k důvodům nepřijatelnosti dle písm. c) a d) téhož ustanovení, neboť řešenou otázkou je, zda lze z unijního práva dovodit právo žadatelů přemístit se do jiného členského státu (tzv. sekundární pohyb).

32. Závěry dosavadní judikatury k nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu dle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina jsou přitom jednoznačné, kdy primárně lze zejména znovu odkázat na výše citovaný rozsudek *Krasiliva*. Na toto rozhodnutí navázal NSS tzv. „dubnovou judikaturou“ v rozsudcích ze dne 1. 4. 2025, čj. 5 Azs 273/2023-27, č. 4683/2025 Sb. NSS, ze dne 3. 4. 2025 čj. 1 Azs 174/2024-42 a čj. 1 Azs 336/2024-42, a mnoha dalšími. V nich NSS podrobně posoudil a konstatoval nesoulad § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina s unijním právem a své závěry strukturovaně a přesvědčivě odůvodnil. I když žalovaný konstantně s těmito závěry polemizoval, během několika posledních měsíců nevznosl racionální a závažné konkurující důvody, které by je vyvrátily (rozsudek NSS ze dne 17. 7. 2025, čj. 1 Azs 111/2025-34, bod [17] a násl.).
33. Nyní projednávaný případ přitom provázejí ty samé výtky, které žalovaný repetitivně snášel proti závěrům ustálené judikatury ohledně nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina. Přestože žalovaný shledal nynější žádosti nepřijatelnými dle nového důvodu nepřijatelnosti [písm. f)], na posouzení žaloby plně dopadají dřívější judikатурní východiska. Tzv. dubnová judikatura se uplatní zejména s ohledem na konstrukci § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina, který stejně jako nepřijatelnost dle § 5 odst. 1 písm. c) a d) téhož zákona z věcného přezkumu vylučuje žádosti těch cizinců, kteří jsou nebo byli držiteli dočasné ochrany v jiném členském státě EU (**první podmínka**). K ní pak v podobě nepřijatelnosti dle písm. f) přibyl nový (svou povahou kumulativní) předpoklad, aby žádosti o dočasnou ochranu předcházelo také oznámení podle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina, kterým žalovaný informoval Evropskou komisi (dále jen „EK“) o riziku vyčerpání kapacit pro zvládání následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a o potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy (**druhá podmínka**).
34. **K první podmínce** soud uvádí, že § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina představuje pouze preformulované a sloučené předpoklady nepřijatelnosti dle písm. c) a d) téhož ustanovení. Dle stanoviska soudu tedy nadále zůstává klíčovým, že cizinci (žadatelé) vzniká nárok na přiznání dočasné ochrany již na základě čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně, pokud splňuje podmínky čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 (viz rozsudek NSS čj. 1 Azs 174/2024-42, bod [32], již citovaný výše v bodě 32.). Současně s tím žadateli vzniká také nárok zvolit si hostitelský členský stát. Byla-li zároveň členskými státy vyloučena aplikace čl. 11 směrnice o dočasné ochraně, vzniká mu rovněž právo přemístit svůj pobyt do jiné zvolené členské země EU, jinak by taková výlučka postrádala smysl.
35. Jde-li o teze žalovaného, jak vykládat čl. 15 a 26 směrnice o dočasné ochraně, soud odkazuje např. na rozsudek zdejšího soudu ze dne 23. 4. 2025, čj. 10 A 6/2025-61, body 15 a 16. Čl. 15 představuje minimální standard, čl. 26 lze uplatnit jen se souhlasem dotčeného žadatele (srov. i recitál 12 směrnice o dočasné ochraně). Skutečnost, že směrnice o dočasné ochraně skutečně blíže neupravuje konkrétní případy druhotného pohybu žadatelů, neznamená, že jej zakazuje. Žádost o dočasnou ochranu není správní orgán oprávněn vrátit jako nepřijatelnou z toho důvodu, že žadatel již předtím požádal o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany nebo že mu již jiný členský stát EU takové povolení udělil.
36. Zjistí-li žalovaný při podání žádosti oprávněné osoby o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany, že tato osoba je vedena v informačním systému TPP jako osoba, která měla udělenou dočasnou ochranu (znak „*ia*“) nebo stále disponuje povolením k pobytu za účelem dočasné ochrany (znak „*tp*“) v jiném členském státě EU, je povinen takovou žádost přijmout a vést o ní řádné správní řízení. V rámci řízení je povinen poučit oprávněnou osobu o jejích právech a v návaznosti na její případná tvrzení, důkazní návrhy či jiné procesní kroky ověřit,

zda jí povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo jiným členským státem skutečně uděleno a zda dosud, tedy ke dni rozhodování správního orgánu, trvá.

37. Pokud by dočasná ochrana v jiném členském státě trvala, žalovaný musí takového žadatele poučit o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Jestliže bude žadatel na své žádosti dále trvat s tím, že chce tato práva nově čerpat výlučně v ČR, žalovaný ověří, zda vydáním povolení k pobytu na území ČR dojde dle práva dotčeného hostitelského státu automaticky k zániku předchozího pobytového oprávnění. V případě kladného zjištění žalovaný vydá oprávnění k pobytu. V případě negativního zjištění, resp. pokud se nepodaří relevantní právní úpravu v hostitelském členském státě vůbec zjistit, vyzve žalovaný žadatele, aby sám v přiměřené lhůtě učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném hostitelském státě. K tomu žalovaný poskytne potřebnou součinnost.
38. Žalovaný nevyvrátil závěry judikatury, dle nichž žalobce mohl žádat o dočasnou ochranu v ČR. V důsledku toho, že mu žádost vrátil jako nepřijatelnou, vůbec neřešil okolnosti získání či ztráty předchozí získané dočasné ochrany (z okolností je přitom zřejmé, že mu již dříve v ČR byla udělena). Svědčí mu právo volby hostitelského státu, které pro zásah žalovaného nemohl realizovat (k tomu podrobněji viz již odkazovanou judikaturu). Uvedený postup se navíc soudu jeví zcela evidentně účelovým v situaci, kdy bylo žalobci toto pobytové oprávnění zjevně dříve v ČR uděleno, a to poté, co se vzdal dočasné ochrany v jiné zemi, což plyne z výpisu z TPP založeného ve správním spise.
39. Na právě uvedeném nic nemění ani „aktualizační“ prováděcí rozhodnutí Rady č. 2025/1460 o prodloužení dočasné ochrany zavedené prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382, jež nabylo účinnosti 13. 8. 2025 (k tomu podrobně např. rozsudek NSS ze dne 11. 9. 2025, čj. 1 Azs 126/2025 28, bod [11] a násl., a na něj navazující judikatura). Podstatné je, že z aktualizačního prováděcího rozhodnutí ani z jeho preambule neplyne, že by členský stát mohl žádost mechanicky procesně odmítnout jako nepřijatelnou bez toho, aby ji „propustil“ k věcnému posouzení.
40. **K druhé podmínce** potom soud uvádí, že v důsledku novely č. 314/2025 Sb., která do lex Ukrajina vložila § 5 odst. 1 písm. f), mohl žalovaný od 3. 9. 2025 jako nepřijatelnou shledat žádost, pokud cizinec je nebo byl držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě EU nebo státě uplatňujícím Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu, a to poté, co žalovaný zaslal EK oznámení podle § 3 odst. 3 lex Ukrajina. Druhou podmínku tedy aktivuje sám žalovaný tím, že EK doručí oznámení o riziku vyčerpání kapacit pro zvládání následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob.
41. Novým důvodem nepřijatelnosti žádosti dle § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina zákonodárce zjevně sledoval překonání závěrů dubnové judikatury (srov. stenoprotokol 140. schůze PSP ČR ze dne 29. 5. 2025, pozměňovací návrh poslance P. L.). Tento záměr zákonodárce se však podle přesvědčení soudu mívá účinkem. Zatímco závěry dosavadní judikatury bezvýhradně platí pro první podmínku, nová druhá podmínka není ve světle unijního práva sama o sobě způsobilá založit nepřijatelnost žádosti.
42. Oznámení dle § 3 odst. 3 lex Ukrajina se svou povahou blíží oznámení dle čl. 25 odst. 3 směrnice o dočasné ochraně. Jak již uvedl zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 21. 10. 2025, čj. 17 A 123/2025-26, jde o žádost členského státu o pomoc, která má být zajištěna prostřednictvím či ve spolupráci s orgány EU. Tato žádost je však politickým, nikoli právním aktem. Nelze z něj proto bez dalšího dovozovat legislativní důsledky, tedy ztrátu

práva držitelů dočasné ochrany na druhotný pohyb. Uvedené oznámení se navíc týká rizika vyčerpání, nikoli překročení kapacit. Čl. 25 odst. 3 směrnice o dočasné ochraně totiž předpokládá, že Rada neprodleně posoudí situaci a přijme vhodná opatření či doporučení. Tento článek naopak neumožňuje členskému státu, aby sám z vlastní iniciativy omezil práva, která žadateli plynou ze směrnice a z prováděcích rozhodnutí.

43. Pokud směrnice o dočasné ochraně nepočítá s tím, že by oznámení členského státu o překročení jeho kapacit mělo jakékoli přímé důsledky pro žadatele o dočasnou ochranu, nemůže takový důsledek v podobě jakési umělé „procesní brány“ založit politický akt v podobě oznámení o pouhém riziku překročení kapacity. Takový důvod nepřijatelnosti nenachází oporu v unijním právu, a nemůže v něm tedy ani vyvolat jakékoliv právní účinky. Z tohoto důvodu nemůže být zákonným ani postup žalovaného, který v rozporu s právem EU použil § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina ve spojení s novým § 3 odst. 3 téhož předpisu. Nadto soud poznamenává, že v případě žalobce logicky nemohou být kapacity vyčerpány, pokud na území pobýval ještě před učiněním uvedeného oznámení od roku 2023. Udělením dočasné ochrany zjevně nevzniká právo pobytu v ČR člověku, který zde ještě nepobýval. Argumentace žalovaného je v tomto ohledu nesmyslná a nelogická.
44. Výše rozvedené stanovisko o rozporu ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina shrnul NSS v právní větě k rozsudku ze dne 10. 12. 2025, čj. 5 Azs 248/2025-23, podle které „[ž]ádost osoby požívající dočasné ochrany na základě čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382, která žádá o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v České republice, na něž této osobě vzniká nárok na základě čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, není správní orgán oprávněn vrátit této osobě jako nepřijatelnou dle § 5 odst. 1 písm. f) ve spojení s § 3 odst. 3 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění účinném od 3. 9. 2025, z toho důvodu, že této osobě je nebo bylo uděleno povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany také v jiném členském státě Evropské unie.“ (obdobně viz rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2026, čj. 8 Azs 181/2025-26). Z uvedeného důvodu zdejší soud nepředkládal SDEU předběžnou otázku, neboť lze mít za to, že tato již byla vyřešena právě s poukazem na rozsudek *Krasiliva*.
45. V nyní projednávané věci je tak podstatné, že žalobce již v minulosti obdržel povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě EU, nicméně v okamžiku podání předmětné žádosti tímto pobytovým oprávněním již prokazatelně nedisponoval, naopak posléze měl udělené povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v ČR. Při aplikaci závěrů bodu [78] rozsudku NSS čj. 1 Azs 174/2024-42, v kombinaci s výše uvedeným rozsudkem ze dne 10. 12. 2025, čj. 5 Azs 248/2025-23, tedy jednoznačně nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti nejen podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina, nýbrž i dle písm. f) téhož ustanovení, a to pro neslučitelnost s unijním právem. Žádost tedy bude nutné věcně projednat, a v případě splnění podmínek pro jeho přiznání pobytové oprávnění vydat.
46. Soud musí rovněž poukázat na to, že § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina zjevně arbitrárně rozlišuje mezi osobami žádajícími o dočasnou ochranu poprvé, a těmi, kteří se dožadují svého práva druhotného pohybu. Dopady tohoto postupu pak nedůvodně tíží zejména ty uprchlíky, kteří k datu podání žádosti již (nadto z vlastní vůle) nedisponovali povolením k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státu.
47. K tomu je nezbytné žalovanému důrazně zopakovat závěry shrnuté v právní větě rozsudku NSS ze dne 17. 7. 2025, č. 1 Azs 111/2025-34, že „[s]právní orgány, stejně jako krajské soudy,

jsou obecně povinny respektovat judikaturu Nejvyššího správního soudu a závěry z ní vyplývající, a to ve všech skutkové a právně obdobných případech (§ 12 odst. 1 s. ř. s. a čl. 4 odst. 3 Listiny základních práv a svobod). Pokud se od existující judikatury chtějí odchýlit, musí předložit racionální a závažné konkurující důvody.“ Žalovaný svým postupem flagrantně zasahuje do práv stovek či tisíců cizinců žádajících o dočasnou ochranu. Svými postupy navíc žalovaný vystavuje ČR podezření ze soustavného nerespektování unijního práva. Není ospravedlnitelné, aby nadále ignoroval pro něj závazné závěry judikatury, které jsou nyní rozšířeny i na postup podle § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina. V případě žalobce je celá situace o to výraznější, že mu již bylo povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v minulosti v ČR uděleno.

48. Soud dále uvádí, že výrok rozsudku může formulovat odlišně od znění žalobního návrhu, musí však setrvat v mezích § 87 odst. 2 s. ř. s. a šetřit podstatu zásahu (srov. body [181] a [182] rozsudku NSS ze dne 20. 2. 2023, čj. 9 As 116/2022-166, č. 4459/2023 Sb. NSS, nebo bod [28] rozsudku téhož soudu ze dne 27. 8. 2014, čj. 2 As 35/2014-109). Správní soud je totiž vázán podstatou žalobního návrhu (vymezením zásahu), nikoli jeho doslovným zněním a nemůže zamítnout zásahovou žalobu jen proto, že žalobce nevyjádřil svůj požadavek právně bezchybně, je-li zřejmé, čeho chce dosáhnout. Soud proto výrokem II. rozsudku rovněž zakázal žalovanému v nezákonném zásahu do práv žalobce pokračovat.
49. K návrhu na vydání předběžného opatření soud dodává, že vzhledem ke skutečnosti, že věc meritorně projednal a rozhodl přednostně a v rámci lhůty pro rozhodnutí o takovém návrhu (§ 38 odst. 3 s. ř. s.), samostatně již o něm nerozhodoval. Smyslem předběžného opatření je totiž zatímtní úprava poměrů účastníků pouze po dobu trvání řízení o žalobě. Z tohoto důvodu nebylo potřeba ani vybírat za tento návrh soudní poplatek.

VI. Závěr a náklady řízení

50. Ze všech uvedených důvodů soud dle § 87 odst. 2 věty první s. ř. s. určil, že zásah žalovaného spočívající v tom, že vrátil žalobci jeho žádost o poskytnutí dočasné ochrany jako nepřijatelné byl nezákonný. Žalovanému současně zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením jeho žádosti. Žalovaný tak zejména nebude moci odmítnout přijetí žádosti žalobce z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina. Žalovaný je povinen žádost žalobce přijmout, vést o ní řádné správní řízení, v jeho rámci poučit žalobce o jeho právech a v návaznosti na jeho případná tvrzení, důkazní návrhy či jiné procesní kroky ověřit, zda povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo žalobci v Polsku skutečně zrušeno – bude-li tomu tak, žalovaný vydá žalobci požadované oprávnění k pobytu, a pokud tomu tak nebude, poskytne žalobci přiměřenou lhůtu k tomu, aby učinil potřebné kroky k ukončení tohoto povolení a aby tuto skutečnost žalovanému doložil; po splnění těchto kroků žalobcem mu žalovaný vydá oprávnění k pobytu (viz bod [78] podbod 4. již citovaného rozsudku NSS ze dne 3. 4. 2025, čj. 1 Azs 174/2024-42).
51. Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný vázán (§ 54 odst. 8 s. ř. s.). Výrok rozsudku ve věci žaloby proti nezákonnému zásahu je třeba vykládat v návaznosti na jeho odůvodnění (srov. rozsudek NSS ze dne 1. 12. 2022, čj. 6 As 237/2021-56, bod [33]).
52. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn dle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto má nárok na náhradu nákladů řízení, které spočívající v nákladech na právní zastoupení advokátkou. Zástupkyně žalobce učinila v řízení 3 úkony právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – převzetí a příprava právního zastoupení,

podání žaloby a repliky [§ 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu]. Úkon spočívající v podání návrhu na předběžné opatření soud nepovažoval za účelně vynaložený náklad, neboť soud o věci s ohledem na žalobní typ a zásady pořadí projednávání a rozhodování věcí (§ 56 odst. 3 s. ř. s.) rozhodl přednostně. Proto soud za tento úkon náhradu nákladů řízení, resp. odměnu nepřiznal. Odměna za jeden úkon právní služby v řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí činí 4.620 Kč (§ 7 bod 5, § 9 odst. 5 advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025), celkem 13.860 Kč, k čemuž je nutno dále přičíst náhradu hotových výdajů ve výši paušální částky 450 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem 1.350 Kč. Zástupkyně žalobce soudu doložila, že je plátkyní DPH, soud proto tuto odměnu a náhradu hotových výdajů navýšil o částku 3.194,10 Kč odpovídající této dani (21 %). Žalovaný povinen žalobci prostřednictvím jeho zástupkyně zaplatit náhradu nákladů řízení v celkové výši 18.404,10 Kč (13.860 Kč + 1.350 Kč + 3.194,10 Kč), a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 19. března 2026

Mgr. Darina Michorová
samosoudkyně